

Bruselj, 1. april 2026
(OR. en)

7954/26

**Medinstitucionalna zadeva:
2025/0417 (COD)**

**AGRI 243
AGRILEG 75**

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	31. marec 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2026) 142 final
Zadeva:	POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU o izvajanju člena 29 Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov, prisotnosti proizvodov in snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi na podlagi prvega pododstavka člena 9(3) navedene Uredbe (EU) 2018/848, ter oceni nacionalnih pravil iz odstavka 5 člena 29

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 142 final.

Priloga: COM(2026) 142 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 31.3.2026
COM(2026) 142 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju člena 29 Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov, prisotnosti proizvodov in snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi na podlagi prvega pododstavka člena 9(3) navedene Uredbe (EU) 2018/848, ter oceni nacionalnih pravil iz odstavka 5 člena 29

{SWD(2026) 95 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju člena 29 Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov, prisotnosti proizvodov in snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi na podlagi prvega pododstavka člena 9(3) navedene Uredbe (EU) 2018/848, ter oceni nacionalnih pravil iz odstavka 5 člena 29

Kratica	Razlaga
PO(-ji)	pristojni organ(-i)
IN(-ji)	izvajalec(-ci) nadzora
NO(-ji)	nadzorni organ(-i)
EFSA	Evropska agencija za varnost hrane
EU	Evropska unija
MVO	mejna vrednost ostankov
MN	merilna negotovost
OFIS	informacijski sistem za ekološko kmetovanje
PF	predelovalni faktor
LOQ	meja določljivosti
MD	meja določitve
TD	tretja država

I. UVOD

Ekološko kmetovanje je ključni element skupne kmetijske politike EU. Delež ekološko obdelanih zemljišč se nenehno povečuje in danes znaša 11 %, potrošniki pa vse pogosteje kupujejo ekološko hrano, ki je prepoznavna po logotipu EU. Pridelavo in označevanje ekoloških proizvodov urejajo Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba o ekološki pridelavi), ki se uporablja od januarja 2022, ter delegirane in izvedbene uredbe, ki so bile sprejete na njeni podlagi in določajo podrobna pravila, na katerih temelji ekološka pridelava.

V skladu s členom 29(4) uredbe o ekološki pridelavi Komisija „do 31. decembra 2025 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o stanju izvajanja [ukrepov, sprejetih v primeru] prisotnosti proizvodov in snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi [...], ter oceni nacionalnih pravil iz [člena 29(5) navedene uredbe]. Temu poročilu lahko, če je ustrezno, priloži zakonodajni predlog za nadaljnjo harmonizacijo“.

¹ Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L 150, 14.6.2018, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25>).

Za ekološke proizvode in proizvode iz preusmeritve veljajo posebna pravila, zlasti glede aktivnih snovi, odobrenih za uporabo v ekološki pridelavi, kot je določeno v Prilogi I k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2021/1165², prisotnost ostankov proizvodov ali snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi, na kateri koli stopnji dobavne verige pa je treba ustrezno preiskati, da se zagotovi neoporečnost ekoloških proizvodov.

Poleg tega za zagotovitev varnosti potrošnikov uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005³ in (EU) 2017/625⁴ urejata pravila o izvajanju uradnega nadzora in mejnih vrednostih ostankov pesticidov v živilih in krmi. Te določbe se uporabljajo tudi za ekološke proizvode.

EFSA vsako leto objavi rezultate glede prisotnosti ostankov v živilih, tudi v ekoloških proizvodih⁵. Leta 2023 od 7 074 vzorcev, označenih kot ekološki proizvodi, 80 % ni vsebovalo določljivih ostankov, pri 19 % je bila raven ostankov nižja ali enaka MVO (od tega je bilo 94,6 % snovi na osnovi bakra), pri le 0,9 % vzorcev pa je bila raven ostankov višja od MVO.

To poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu na eni strani temelji na poročilih o kontaminaciji, ki so jih države članice v zadnjih treh letih predložile⁶ v zvezi s svojimi uradnimi preiskavami kontaminacije ekoloških proizvodov in proizvodov iz preusmeritve, na drugi strani pa na ugotovitvah namenske študije agencije EFSA o 21 snoveh, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi ter so bile v letih 2021 in 2022 v sistemu OFIS prijavljene kot najpogosteje prisotne v ekoloških proizvodih⁷. EFSA je za vsako snov preučila ustrezne informacije, da bi odkrila morebitne vire kontaminacije, kot so ostanki v tleh, voda za namakanje, zanašanje škropiva pri konvencionalnem kmetovanju, biocidi in drugo. Študija

² Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1165 z dne 15. julija 2021 o odobritvi nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in pripravi seznamov teh proizvodov in snovi (UL L 253, 16.7.2021, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1165/oj).

³ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (UL L 70, 16.3.2005, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj>).

⁴ Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL L 95, 7.4.2017, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj>).

⁵ „The 2023 EU report on pesticide residues in food“ (Poročilo EU o ostankih pesticidov v živilih za leto 2023) <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/9398>.

⁶ V skladu s členom 29(9) uredbe o ekološki pridelavi in na podlagi predloge iz Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2023/1195 z dne 20. junija 2023 o določitvi pravil glede podrobnosti in oblike informacij, ki jih dajo na voljo države članice o rezultatih uradnih preiskav v zvezi s primeri kontaminacije s proizvodi ali snovmi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi (UL L 158, 21.6.2023, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1195/oj).

⁷ „Findings of not authorised substances in food and feed certified as organic“ (Ugotovitve o neodobrenih snoveh v živilih in krmi, ki so certificirani kot ekološki), EFSA Supporting publication 2025: EN-9524: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-9524>.

zagotavlja koristno znanstveno podlago za razumevanje možnih vzrokov in virov prisotnosti teh snovi, kadar so prisotne v proizvodih, ki so označeni kot ekološki proizvodi.

Študija EFSA kaže, da so ostanki pesticidov v ekoloških proizvodih manj verjetni kot v sorodnih konvencionalnih proizvodih; verjetnost prisotnosti katere koli od 21 preverjenih snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, v proizvodih, ki so označeni kot ekološki, je bila 0,04–3,95 %, v neekoloških proizvodih pa 0,18–17,5 %. V študiji je poudarjena tudi potreba po sistematični uvedbi preiskav o morebitni dejavni uporabi snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, in priporočena izvedba dodatnih preskusov (npr. tal, vode ali drugih analiz) glede na odkrito snov.

V priloženem delovnem dokumentu služb Komisije so navedene splošne ugotovitve iz poročil o kontaminaciji, ki se nanašajo na teh 21 snovi.

II. URADNE PREISKAVE

Člen 29(1) uredbe o ekološki pridelavi določa ukrepe, ki jih je treba sprejeti, če so v ekoloških proizvodih ali proizvodih iz preusmeritve prisotni proizvodi ali snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi. V skladu s to določbo je treba uradno preiskavo izvesti takoj, ko pristojni organ, ali kjer je ustrezno, nadzorni organ ali izvajalec nadzora (i) prejme utemeljene informacije o prisotnosti proizvodov ali snovi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi; (ii) ga izvajalec dejavnosti obvesti, da je sum utemeljen ali da ga ni bilo mogoče ovreči, ali (iii) sam odkrije proizvode ali snovi, ki niso odobreni, v ekološkem proizvodu ali proizvodu iz preusmeritve.

Čeprav države članice pojem utemeljenih informacij morda razlagajo različno, so izhodišče za začetek uradnih preiskav običajno rezultati laboratorijskih preskusov.

Tehnična vprašanja glede rezultatov analiz

Razlaga rezultatov laboratorijskih preskusov o prisotnosti ostankov temelji na celovitem sklopu pravno zavezujočih pravil iz Uredbe (ES) št. 396/2005, da se zagotovi varnost krme in živilskih proizvodov. Podatkovna zbirka EU o pesticidih⁸ je referenčni vir informacij skupaj z ustreznimi tehničnimi smernicami, ki so na voljo na ravni EU⁹.

Za analizo ostankov večine aktivnih snovi, ki se uporabljajo v pesticidih in spadajo v opredelitev pojma ostanki pesticidov iz Uredbe (ES) št. 396/2005, so na voljo metode za več ostankov. Pri več razpoložljivih metodah je meja določitve¹⁰ že pri 0,001 mg/kg. Poleg tega se, če ni posebne mejne vrednosti ostankov, uporablja privzeta vrednost 0,01 mg/kg, razen pri nekaterih kombinacijah aktivnih snovi in živilskih proizvodov, za katere so določene posebne meje določitve (MD).

⁸ [Zbirka podatkov EU o pesticidih](#).

⁹ <https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/pgd/>.

¹⁰ MD je sopomenka za LOD, ki je v členu 3(2), točka (f), navedene uredbe opredeljena tako: „(f) ‚meja določitve‘ (MD) pomeni najnižje potrjene koncentracije ostankov, ki jih je mogoče količinsko opredeliti in poročati z rutinskim spremljanjem s potrjenimi metodami nadzora;“.

Bistveno je, da laboratoriji upoštevajo analizne postopke nadzora kakovosti in validacije metod za analizo ostankov pesticidov v živilih in krmi¹¹ ter da so rezultatom laboratorijskih preskusov o ostankih pesticidov priložene informacije o ustrezni merilni negotovosti.

Za nekatere ekološke proizvode, ki so bili predelani, na primer s sušenjem ali destilacijo, se lahko uporabi predelovalni faktor za prilagoditev laboratorijskih rezultatov o ostankih. Predelovalni faktorji so specifični za zadevni postopek, proizvod in aktivno snov. EFSA od oktobra 2018 objavlja izčrpen seznam predelovalnih faktorjev z okvirnimi vrednostmi za številne kombinacije pesticida/proizvoda/postopka¹². Na voljo je tudi informativno obvestilo o členu 20 Uredbe (ES) št. 396/2005 glede predelovalnih faktorjev ter predelanih in sestavljenih živil in krme¹³.

Začetek uradnih preiskav

Če pristojni organ, ali kjer je ustrezno, nadzorni organ ali izvajalec nadzora po zaključku ustreznih postopkov ugotovi, da obstajajo utemeljene informacije o prisotnosti snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, v ekološkem proizvodu ali proizvodu iz preusmeritve, mora nemudoma izvesti uradno preiskavo, da se ugotovita vir in vzrok prisotnosti take snovi.

Tudi če so snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, lahko prisotne naravno, tega ni mogoče šteti za razlog njihove prisotnosti, zato je potrebna preiskava, da se izključi možnost namerne dejavne uporabe takih snovi. Enak pristop se uporablja za snovi, ki niso prisotne naravno, temveč zaradi kontaminacije ozadja, zanašanja, prenosa po zraku na velike razdalje, namakanja, industrijskih emisij ali drugih razlogov. Kontaminacije okoljskega ozadja torej ni mogoče šteti za vir, zato je potrebna uradna preiskava. Če je bilo v predhodnih preiskavah ugotovljeno, da ponavljajoče se enake kontaminacije niso bile povezane z namerno dejavno uporabo snovi, in je izvajalec dejavnosti sprejel previdnostne ukrepe za preprečitev take kontaminacije, prihodnje dodatne preiskave v zvezi s tem morda ne bodo potrebne.

III: IZVAJANJE ČLENA 29 UREDBE O EKOLOŠKI PRIDELAVI

To poglavje temelji na odgovorih držav članic na vprašalnik, v katerem so bile zbrane informacije o izvajanju člena 29 uredbe o ekološki pridelavi, in na elementih študije EFSA.

Časovni okvir za začetek uradnih preiskav

Večina držav članic je potrdila, da se uradne preiskave izvedejo takoj po prejetju utemeljenih informacij, in sicer od „v enem dnevu“ do „v sedmih dneh“, odvisno od prevladujočih

¹¹ [Analizni postopki nadzora kakovosti in validacije metod za analizo ostankov pesticidov v živilih in krmi – SANTE 11312/2021 v2026.](#)

¹² [Evropska podatkovna zbirka predelovalnih faktorjev za ostanke pesticidov v živilih.](#)

¹³ https://food.ec.europa.eu/document/download/071dce96-d916-4615-87fa-148f1491bfc8_en?filename=pesticides_mrl_guidelines_proc_imp_sante-2021-10704.pdf.

okolščin, kot so razpoložljivost osebja, delovna obremenitev oziroma popolnost razpoložljivih informacij.

Nekaj držav članic je navedlo, da dajejo prednost svežim proizvodom, proizvodom s krajšim rokom uporabnosti in proizvodom, ki so ob začetku preiskave že na trgu.

Opredelitev vira in vzroka kontaminacije

Države članice so poročale, da se rezultati preiskav razlikujejo, vendar jih je večina ocenila, da se v več kot polovici vseh uradnih preiskav (od 60 % do 80 %, odvisno od zadevne snovi) ugotovita vir in vzrok kontaminacije. Nekaj držav članic pa je poročalo o stopnjah, ki so precej nižje ali višje od navedenega razpona.

Nekaj držav članic je poročalo, da je pri domači primarni pridelavi običajno mogoče ugotoviti vzrok in vir kontaminacije, nižje v dobavni verigi pa so pri tem manj uspešne. Poudarile so, da je pri proizvodih s poreklom iz tretjih držav kot vzrok kontaminacije pogosto navedeno zanašanje snovi.

Trajanje uradne preiskave

Trajanje uradnih preiskav je precej različno. Več kot polovica držav članic je navedla, da uradne preiskave v povprečju trajajo 20–30 dni, druge pa, da trajajo 40–90 dni. Le ena država članica je poročala, da preiskave v povprečju trajajo 2–5 dni. Člen 29(1), točka (a), uredbe o ekološki pridelavi določa, da je treba pri času, potrebnem za dokončanje preiskave, upoštevati trajnost proizvoda.

Države članice so kot razloge za to, da je za dokončanje uradnih preiskav potrebnega več časa, navedle naslednje dejavnike: (i) potrebo po dodatnem vzorčenju; (ii) nepopolna poročila; (iii) zapletenost dobavne verige (vrsta in število vključenih izvajalcev dejavnosti); (iv) potrebo po sodelovanju med različnimi organi in (v) druge razloge.

Status proizvodov med uradno preiskavo

Države članice so odgovorile, da se v skladu s členom 29(1), točka (b), uredbe o ekološki pridelavi zadevni proizvodi običajno ne smejo dajati na trg kot ekološki proizvodi ali proizvodi iz preusmeritve, dokler rezultati preiskave niso znani. Nekaj držav članic je odgovorilo, da je izvajanje navedene določbe v primeru svežih ekoloških proizvodov ali proizvodov iz preusmeritve s kratkim rokom uporabnosti lahko problematično.

Nekaj držav članic je tudi navedlo, da bi lahko pristojni organ, nadzorni organ ali izvajalec nadzora, kadar so ravni snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, zelo nizke in precej nižje od MVO, določene za pesticide, ali v primeru snovi, ki bi lahko bile prisotne naravno, razmislil o tem, da ne prepove začasno dajanja zadevnih proizvodov na trg kot ekoloških proizvodov. Pri teh praksah je lahko potrebna nadaljnja preiskava.

Po zaključku preiskave

Države članice so vzpostavile različne sisteme, prilagojene njihovim upravnim in nadzornim strukturam, s katerimi druge izvajalce nadzora in pristojne organe ter izvajalce dejavnosti nižje v dobavni verigi obvestijo o svoji odločitvi po zaključku preiskave.

Možnost, da zadevni izvajalci dejavnosti predložijo pripombe

Vse države članice so potrdile, da lahko izvajalci dejavnosti kadar koli predložijo pripombe k rezultatom uradnih preiskav in da so obveščeni o rokih, v katerih lahko zaprosijo za drugo strokovno mnenje v skladu s pravili iz člena 35 Uredbe (EU) 2017/625.

Vodenje evidenc

Vse države članice so odgovorile, da v skladu s členom 29(3) Uredbe (EU) 2018/848 njihovi pristojni organi, ali kjer je ustrezno, nadzorni organi ali izvajalci nadzora vodijo evidence o izvedenih uradnih preiskavah.

Popravljalni ukrepi, da se prepreči prihodnja kontaminacija

Države članice so na podlagi letnih pregledov nadaljnjih inšpekcijskih pregledov navedle, da so izvajalci dejavnosti v več kot 90 % primerov sprejeli popravljalne ukrepe, da bi se preprečila prihodnja kontaminacija. Kadar popravljalni ukrepi niso bili sprejeti, pa so države članice navedle, da nadzorni organi ali izvajalci nadzora ob kritičnih neskladjih certifikat začasno prekličejo ali odvzamejo v skladu z enotno ureditvijo iz Priloge I k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2021/279¹⁴.

Nacionalna pravila na podlagi člena 29(5) in (7)

V skladu s členom 29(5) uredbe o ekološki pridelavi lahko države članice, ki so na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007¹⁵ določile ravni za snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, nad katerimi se proizvodi ne smejo tržiti kot ekološki proizvodi, ta pravila uporabljajo še naprej, če ta pravila ne preprečujejo dajanja na trg proizvodov iz drugih držav članic, ki so pridelani v skladu z uredbo o ekološki pridelavi.

Štiri države članice (Belgija, Italija, Romunija in Slovenija) so poročale, da so take nacionalne ravni ohranile, in potrdile, da jih ne uporabljajo za ekološke proizvode ali proizvode iz preusmeritve iz drugih držav članic. Potrdile so tudi, da se preiskave začnejo sistematično v vseh primerih.

- Belgija (samo Valonija) je sporočila, da uporablja prag 1,5-kratnika obstoječe meje določitve iz Uredbe (ES) št. 396/2005 za proizvode, proizvedene ali predelane samo v Valoniji ali uvožene iz tretjih držav. Uradna preiskava se vedno začne, kadar se odkrijejo snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, in razvrstitev v nižji razred (tj. brez odobritve za trženje proizvoda kot ekološkega) se zgodi, kadar je iz rezultatov razvidna prekoračitev nacionalnega praga.

¹⁴ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/279 z dne 22. februarja 2021 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta o nadzoru in drugih ukrepih za zagotavljanje sledljivosti in skladnosti ekološke pridelave ter označevanja ekoloških proizvodov (UL L 62, 23.2.2021, str. 6), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/279/oj.

¹⁵ Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (UL L 189, 20.7.2007, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/834/oj>).

- Italija je sporočila, da uporablja splošni prag 0,01 mg/kg za snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi (razen za fosfonsko kislino, za katero je začasno dovoljen višji prag). Proizvodov, ki presegajo ta prag, ni mogoče tržiti kot ekoloških, ne glede na to, ali je bila kontaminacija namerna ali ne.
- Romunija je sporočila, da uporablja nacionalni prag 0,01 mg/kg za snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi. Kadar koli se ugotovijo presežene vrednosti, se izvede preiskava.
- Slovenija je sporočila, da uporablja mejo določljivosti iz analizne metode, pri čemer upošteva merilno negotovost. Uradna preiskava se začne, ko je ta nacionalni prag presežen. Če je bila kontaminacija namerna, se certifikat odvzame vsem proizvodom izvajalca dejavnosti. Če je bila kontaminacija naključna ali je bila prisotnost takih snovi nenamerna, mora izvajalec dejavnosti sprejeti ustrezne preventivne in previdnostne ukrepe, da prepreči ponovno kontaminacijo v prihodnosti.

Podobno lahko države članice v skladu s členom 29(7) uredbe o ekološki pridelavi na svojem ozemlju sprejmejo ustrezne ukrepe, da se v ekoloških proizvodih ali proizvodih iz preusmeritve prepreči nenamerna prisotnost snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi. To lahko storijo, če taki ukrepi ne ovirajo dajanja na trg proizvodov iz drugih držav članic, pridelanih v skladu z uredbo o ekološki pridelavi, ter če Komisijo in druge države članice obvestijo, da uporabljajo člen 29(7). Navedene štiri države članice so Komisijo obvestile, da na svojem ozemlju sprejemajo take ukrepe.

IV. POVZETEK REZULTATOV URADNIH PREISKAV IN DOBRIH PRAKS

Uradna poročila o kontaminaciji

V skladu s členom 29(9) uredbe o ekološki pridelavi morajo države članice Komisiji vsako leto do 31. marca poročati o rezultatih uradnih preiskav primerov kontaminacije s proizvodi ali snovmi, ki niso odobreni za uporabo v ekološki pridelavi, odkritih v predhodnem letu.

27 držav članic je odgovorilo za leti 2022 in 2023, 25 pa za leto 2024. Komisija se je pri analizi teh poročil o kontaminaciji osredotočila na istih 21 snovi, ki so bile preučene v študiji EFSA, navedeni v oddelku I. Delovni dokument služb Komisije, ki je priložen temu poročilu, vsebuje zbirno preglednico in posamične preglednice za vsako od teh 21 snovi, v katerih so navedeni: (i) kategorije proizvodov, v katerih sta bila najpogosteje odkrita proizvod ali snov, ki nista odobrena za uporabo v ekološki pridelavi; (ii) zadevna faza dobavne verige; (iii) ugotovljena vir in vzrok kontaminacije in (iv) ukrepi, sprejeti v zvezi s trženjem preiskovanih proizvodov.

Glede na fazo dobavne verige, v kateri so bile snovi odkrite, so konsolidirani povprečni rezultati naslednji: 66,2 % snovi je bilo odkritih pri proizvodnji, 10,2 % pri pripravi, 9,5 % pri skladiščenju, 5,9 % pri distribuciji, 3,3 % pri uvozu, 2,5 % pri dajanju na trg (npr. trgovina na drobno) in 0,1 % pri izvozu¹⁶.

¹⁶ Stran 49 priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

Kar zadeva vzroke kontaminacije, je bilo kot glavni vzrok ugotovljeno zanašanje škropiva, in sicer povprečno v 24,1 % primerih. V 16,7 % primerov izvajalec dejavnosti ni sprejel previdnostnih ukrepov iz člena 28(1) uredbe o ekološki pridelavi, v 15,9 % primerov je uporabil proizvode ali snovi, ki niso odobreni v ekološki pridelavi, v 10,6 % primerov pa je do kontaminacije prišlo v predhodni fazi dobavne verige. Kot vzrok kontaminacije je bilo v 1,6 % primerov ugotovljeno mešanje ekoloških proizvodov ali proizvodov iz preusmeritve z neekološkimi proizvodi, v 0,6 % primerov pa pomanjkanje sledljivosti. V 14,8 % primerov so bili ugotovljeni drugi viri in vzroki, v 14,9 % primerov pa vira in vzroka kontaminacije ni bilo mogoče ugotoviti.

Kljub precejšnjim razlikam med snovmi je treba izpostaviti nekatere skupne vzorce v zvezi z virom in vzrokom kontaminacije. V skoraj vseh primerih so preiskave pokazale, da je kontaminacijo povzročil izvajalec dejavnosti sam zaradi dejavne uporabe snovi ali nesprejetja previdnostnih ukrepov, proizvoda ni bilo dovoljeno tržiti kot ekološki proizvod, kot je določeno v členu 29(2) uredbe o ekološki pridelavi. V drugih primerih so bile okoliščine bolj raznolike.

Dobre prakse

V skladu s členom 29(6) uredbe o ekološki pridelavi je povratne informacije o dobrih praksah zagotovila večina držav članic. Glavna dobra praksa je še naprej opozarjanje izvajalcev dejavnosti na pomembnost doslednega upoštevanja previdnostnih ukrepov, kot so: (i) ločevanje ekoloških in neekoloških proizvodov v fazah pridelave in predelave; (ii) uporaba ustreznih varovalnih pasov in vmesnih setev ter (iii) previdnost pri preprečevanju kontaminacije s čiščenjem opreme ter ločevanjem ekoloških proizvodov, proizvodov iz preusmeritve in neekoloških proizvodov. Za opredelitev najustrežnejših postopkov vzorčenja (število proizvodov, število izvajalcev dejavnosti, faza pridelave itd.) je potrebna tudi ustrezna ocena tveganja, ki temelji na značilnostih proizvodov in metodah pridelave, pa tudi na informacijah o pretekli uspešnosti izvajalcev dejavnosti.

Države članice so poudarile, da je pomembno, da se olajša izvajanje previdnostnih ukrepov in nadzora kakovosti (ki ga izvajajo izvajalci dejavnosti sami), pa tudi vlogo akcijskih načrtov pri odpravljanju in preprečevanju ponavljajočih se primerov neskladij.

Nekatere države članice so poudarile, da je treba izvajalcem dejavnosti pomagati s pripravo informativnih dokumentov in zagotavljanjem stalnega usposabljanja za deležnike vzdolž dobavne verige, vključno z usposabljanjem izvajalcev nadzora. To lahko vključuje raziskovalne projekte in ankete, da se spodbudijo usklajeni pristopi med pristojnimi organi, in kjer je ustrezno, nadzornimi organi in izvajalci nadzora.

Države članice uporabljajo ankete tudi za ugotavljanje razlik v pristopih izvajalcev nadzora, da se lahko oblikujejo predlogi za izboljšave. Na splošno je na vseh ravneh kot pomembna praksa za zagotovitev, da se težave v sistemu nadzora ekološke pridelave hitro odkrijejo in obravnavajo ter da se iz njih pridobijo spoznanja, poudarjena poenostavitev komunikacije.

V. SKLEPNE UGOTOVITVE

Ekološki proizvodi in proizvodi iz preusmeritve so podvrženi celovitemu naboru pregledov in postopkov certificiranja, s katerimi se preverja njihova skladnost z uredbo o ekološki pridelavi in ustrezno sekundarno zakonodajo. Sistem nadzora ekološke pridelave se je izkazal za

zanesljiv in je eden od temeljev uspeha ekološkega sektorja v EU, v okviru katerega državljani pričakujejo, da ekološki proizvodi ne vsebujejo sledi snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi.

V uredbi o ekološki pridelavi so določena pravila za ravnanje v primerih, ko utemeljene informacije (običajno rezultati laboratorijskih preskusov) potrjujejo prisotnost snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi. V takih primerih je treba takoj začeti uradno preiskavo, da se ugotovita vir in vzrok prisotnosti snovi, ki ni odobrena za uporabo v ekološki pridelavi, ter se tako zagotovi neoporečnost proizvodov. Nacionalni pristojni organi, ali kjer je ustrezno, nadzorni organi in izvajalci nadzora upravljajo sistem v skladu s harmonizirano metodologijo, določeno v členu 2 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2021/279.

V študiji EFSA so bili v zvezi z 21 analiziranimi pesticidi navedeni številni možni viri in vzroki prisotnosti snovi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, pri tem pa je bilo tudi poudarjeno, da brez ustrezne preiskave ni mogoče izključiti njihove namerne uporabe ali nesprejetja potrebnih preventivnih ukrepov. Študija je pokazala tudi, da je prisotnost ostankov v ekoloških proizvodih veliko manj verjetna kot v sorodnih konvencionalnih proizvodih. Te ugotovitve potrjujejo visoko raven zanesljivosti sistema EU za nadzor ekološke pridelave, potrebo po ohranitvi strogih protokolov nadzora in vzorčenja ter primernost sistematičnih uradnih preiskav.

V tem poročilu se priznava, da se pristojni organi, in kjer je ustrezno, nadzorni organi in izvajalci dejavnosti pri določanju vira in vzroka kontaminacije srečujejo z nekaterimi operativnimi izzivi, zlasti v primeru kontaminacije nižje v dobavni verigi, kjer je število preiskav brez dokončnih zaključkov še vedno skrb vzbujajoče. V poročilu je tudi potrjeno, da so pravila o sistematičnih uradnih preiskavah v primeru utemeljenih neskladij potrebna za zagotovitev neoporečnosti ekoloških proizvodov.

Nekateri izvajalci dejavnosti so izrazili pripombe glede časa, potrebnega za začetek in zaključek preiskav, zapletenosti teh postopkov, različnih pristopov med nacionalnimi pristojnimi organi, nadzornimi organi in izvajalci nadzora, dodatnih stroškov ter morebitnih vplivov na dobavne verige.

Komisija je pripravljena spodbujati bolj usklajeno izvajanje člena 29 z dejavnim sodelovanjem s pristojnimi organi, in kjer je ustrezno, z nadzornimi organi in izvajalci nadzora, in sicer prek namenskih delavnic za izmenjavo izkušenj in dobrih praks, da bi se zmanjšalo breme za izvajalce dejavnosti v ekološki dobavni verigi.

Hkrati to poročilo vsebuje dokaze, da se uradne preiskave na splošno začnejo hitro in se pogosto zaključijo v razumnem roku. Tudi ukrepi za preprečevanje nedovoljenega trženja proizvodov v preiskavi kot ekoloških proizvodov so se izkazali za zadovoljive, čeprav se še vedno pojavljajo izzivi v primeru svežih proizvodov s kratkim rokom uporabnosti.

Skratka, Komisija meni, da sedanji sistem deluje razmeroma dobro in da v tej zgodnji fazi izvajanja ni potrebna nobena prilagoditev. Na podlagi krivulje učenja različnih akterjev pričakuje nadaljnje izboljšave v delovanju sistema, ta proces pa je pripravljena podpreti s spodbujanjem nadaljnjega dialoga in izmenjave izkušenj med vsemi deležniki.